

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: Bc. Žofie Valtrová

Název práce: Od severu na jih: Obrazový atlas lesních habitatů atlantické Evropy

vedoucí práce: RNDr. Mgr. Arnošt Leoš Šizlink PhD.

1. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ strategie použitého výzkumu, náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh, apod.):

Práce obsahuje 210 stran, seznam použitých tištěných zdrojů pak 97 položek a 11 internetových. Autorka si v úvodu práce dva cíle: jednak ukázat, jak se mění evropské přírodní prostředí od severu na jih, přitom vybrat vhodné profilové fotografie ilustrující změnu krajiny v západní Evropě, popsat a shrnout základní informace o biomech atlantické Evropy do přehledné příručky, resp. budoucí plánované publikace pro studenty středních škol a víceletých gymnázií. Druhým cílem bylo připravit náměty pro pedagogy, jakými způsoby je možné s příručkou pracovat ve vyučovacích hodinách a přiblížit tak žákům biomy atlantické Evropy.

V příručce lze na profilových fotografiích po 50 kilometrech sledovat změnu krajiny. Součástí doprovodného textu jsou informace o klimatických podmínkách, rostlinách a živočiších a jejich vztazích k danému prostředí i o roli člověka v těchto biomech. Základní text doplňují informace o zajímavostech daného biomu oddělené formou boxů. Uchazečka zpracovala také informace o biomech ve vybraných učebnicích a hodnotí a srovnává jejich úroveň. Autorka přichází s nápady, jak prakticky využít připravenou příručku ve výuce. Konkrétně uvádí možnost tandemové výuky, jako zvláštního případu frontální výuky, skládkovou formu vyučování pomocí expertních skupin, zařazení exkurze do zoologické zahrady či využití myšlenkové (pojmové) mapy. Navrhuje využití příručky i v badatelsky orientované výuce – podrobně je rozebráno jako příklad téma odlišnosti anatomie a morfologie listů rostlin v jednotlivých biomech. Proporce teoretické části a vlastní práce spatřuji jako vyváženou.

2. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citování a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost a dodržování předepsaného formálního členění kapitol, úroveň shromáždění a zpracování údajů a závěru, kvalita tabulek, grafů a příloh, apod.):

Jazykový projev je na vysoké úrovni, citování použité literatury je vesměs standardní. Grafická úprava a členění textu je plně vyhovující, přílohy jsou zdařilé a vhodně doplňují text (jedinou připomínkou je obr. 150, kde je roháček bukový příliš malý, takže se ani nedá poznat). Názorně jsou v průběhu textu vysvětlovány jednotlivé odborné termíny, zařazení boxů je dobrým nápadem. Překlepy se v textu téměř nevyskytují (výjimkou jsou např. str. 35 *Nyctea scanidaca* – *scandiaca*, str. 36 *Fratercula actica* – *arctica*, str. 80, *Loanthus* – *Loranthus*, str. 96 – *Eunymus* – *Euonymus*, str. 139 *ichnenemoun* - *ichneumon*). Úroveň shromáždění a zpracování dat považuji za nadstandardní. Jako drobnou výtku lze uvést, že u některých fotografií chybí autor (autorka zmiňuje, že jde většinou o jednoho ze tří autorů - Pokorný, Juříčková, Šizlink), správnější i s ohledem na autory by bylo uvedení vždy

konkrétního autora u každé fotografie. Na str.61 se píše o masožravých rostlinách. Tento termín se sice běžně používá, ale není zcela přesný – rosnatka se masem totiž neživí. Na str. 80 se píše o epifytech. Obvykle je tento termín chápán tak, že jde o organismy rostoucí na žijících rostlinách, ale vyživující se samostatně, tj. ani částečně na nich neparazitující. Proto termín poloparazitický epifyt není z tohoto pohledu správný.

3. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, možný praktický přínos silné a slabé stránky, originalita myšlenek, apod.):

Celkový dojem z diplomové práce je velmi dobrý. Autorka maximálně využila všechny možnosti, které jí téma nabízelo. Zpracovaná data jsou prezentována přehledně a umožňují i mezipředmětový přístup, neboť zde nalezneme informace využitelné v zeměpisu, geologii, botanice, zoologii i ekologii. Fotografie z jednotlivých ekosystémů jsou učebnicově názorné a vhodně doplňují text. Je evidentní, že diplomantku téma hluboce zaujalo a že vyvinula značné úsilí k jeho zpracování.

Didakticky vhodně jsou prezentovány biomy tundry a polárních pustin, boreální jehličnaté lesy, smíšené lesy mírného pásu, biom tvrdolisté mediteránní vegetace, biom horkých pouští a polopouští. Jednotlivé příkladové druhy rostlin a živočichů byly vybrány velmi dobře i s ohledem na jejich další didaktické využití. Autorka správně konstatovala, že jednotlivé biomy nejsou od sebe striktně odděleny, ale že postupně přecházejí jeden do druhého. Domnívám se, že prezentovaná příručka může být velmi dobrou učební pomůckou pro pedagogy. Celkově mohu konstatovat, že oba vytýčené cíle v úvodu práce autorka zcela splnila.

4. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- 1/ dají se Coriolisovy síly demonstrovat v umyvadle s výlevkou?
- 2/ na str. 48 se píše o kůrovcové kalamitě. Má lýkožrout nějaké přirozené nepřátele?
- 3/ je pravdou, že tuk v hrbu velblouda slouží primárně na přeměnu v metabolickou vodu?
- 4/ na str. 141 se píše o lamelovitých přísavkách gekonů. Na jakém principu adhezivní polštářky na jejich prstech fungují?
- 5/ autorka zmiňuje v pouštích štirů. Jak je to s výskytem štirů u nás?
- 6/ v pouštních podmínkách je problém s vodou. Mezi živočichy nacházíme tzv. „píjáky mlhy“. Kteří živočichové mezi ně patří a jak vodu získávají?

5. CELKOVÉ HODNOCENÍ

Vzhledem ke kvalitě práce, splňující veškeré náležitosti vyžadované u předkládaných diplomových prací na KBES, ji doporučuji komisi k přijetí.

Datum: 21.8.2019

Prof.RNDr.Lubomír Hanel CSc.